

12.6.2017

Interventiokoodi: 89892670

Päätös hanke- ja ohjelmaevaluoointien 2014–2015 metaevaluoinnin tulosten toimeenpanosta

EVA-11 teettää säännöllisesti meta-evaluointeja, joissa arvioidaan evaluointiraporttien ja niiden tehtävänkuvauksien laatua sekä analysoidaan hanke- ja ohjelmaevaluoointien tuottamia tuloksia. Meta-evaluointi 2014–2015 toteutettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa raporttien laatua arvioitiin suhteessa ulkoministeriön ohjeistukseen hankehallinnosta ja evaluoinneista. Toisessa vaiheessa analysoitiin sitä, minkälaisia asioita raporttien pohjalta nousee esiin suomalaisesta kehitysyhteistyöstä ja sen toimeenpanosta. Meta-evaluoinnin 2014–2015 tehtävänkuvauksessa pyydettiin myös vertaamaan UM:n ja muiden avunantajien teettämien evaluointien laatua keskenään. Meta-evaluoinnin 2014–2015 aineisto koostui 10 etukäteisarviointiraportista (appraisal) ja 26 evaluointiraportista sekä näiden tehtävänkuvauksista. Evaluointitiimiä pyydettiin arvioimaan myös selvityksiä (management review), mutta niitä ei ollut tässä otoksessa yhtään.

Evaluoinnin suositusten mukaiset seurantatoimenpiteet käsiteltiin kehityspoliittisessa ohjausryhmässä (KEPO:ssa) 31.5.2017. KEPO -käsittelyn tulokset on huomioitu toimeenpanoa koskevissa päätösesityksissä (Liite 1). Seurantatoimenpiteisiin sisällytyistä uudistuksista monet ovat sellaisia, että ne ovat jo käynnissä osana meneillään olevia kehittämishankkeita.

Päätetään, että

Toimenpiteet:	Vastuu	Määräaika
ULKOASIAINMINISTERIÖN HAJAUTETUN EVALUOINTIPORTFOLION LAATU (EVALUOINTIRAPORTIT JA NIIHIN LIITTYVÄT TEHTÄVÄNKUVAUKSET)		
Evaluointimanuaalin päivityksen yhteydessä keskitytään metaevaluoinnin esiin nostamien heikkouksien ratkaisemiseen, ml. miten tehtävänkuvauksissa käsitellään kehitysyhteistyön tuloksellisuuden arviointia, miten vahvistetaan evaluointimetodologiaa, miten evaluointeihin saadaan mukaan hankkeiden laatupisteytys hyödyntämällä yhdenmukaisia arviointistandardeja, evaluointiprosessin vastuiden ja roolien selventämiseen, ja sisällytetään yhteenveto laadunvarmistuksesta evaluointiprosessissa.	EVA	2017
Evaluointikoulutukseen kehitetään peruskoulutuksen lisäksi lähestymistapoja, jotka ovat virkamiesten tilanteisiin ja tarpeisiin räätälöityjä, kannustavat kokemusten vaihtoon ja antavat sparraustukea evaluointiprosesseihin, hyödyntävät verkkopohjaista materiaalia ja virtuaalikoulutuksen mahdollisuuksia.	EVA	2017
Kehitysyhteistyön toimintatapoja kehittävässä prosessissa nostetaan esiin johtamisen kehittämiseen liittyvät haasteet, esim. esimiesten	KEO	2017

osaaminen ja rooli laadunvarmistuksessa, olemassa olevien ohjeistojen hyödyntämisen varmistamisessa.		
Varmistetaan, että monenkeskisten toimijoiden laadittavissa sopimuksissa kanssa (ml. multi-bi hankkeista, rahastoista) on huomioitu evaluointia koskevat velvoitteet. Asia otetaan esille jo käynnissä olevissa keskusteluissa sopimusten päivittämiseksi.	Sopimuksia laativat yksiköt; KEO-80 (sopimus-pohjat)	2017
Analysoidaan ASA:n, ALI:n ja EVA:n vuonna 2016-2017 pilotoimien evaluointihankintatapojen vahvuudet ja heikkoudet tavoitteena koko kehitysevaluoinnin laatua parantavan ratkaisun löytäminen. Tarkastellaan myös eri vaihtoehtojen vaikutusta resurssitarpeisiin.	EVA	2018
Kannustetaan käyttämään evaluoinnin erityisosaamista jo tehtävänkuvauksen laadinnan ja aloitusraporttien (Inception Report) käsittelyn yhteydessä hyödyntäen osastojen neuvonantajia, EVA:n asiantuntijoita tai tukikonsultteja. Tukipalveluiden tarve ja tarjonta selvitetään ja ratkaistaan kehitysyhteistyön toimintatapojen ja evaluointitoiminnan kehittämisen yhteydessä.	Kehitysyhteistyö määrärahoja hallinnoivat yksiköt; EVA (ohjeistus, koulutus)	2017
ENNAKKOARVIOINNIN TEHTÄVÄNKUVAUSTEN JA RAPORTTIEN LAATU		
Ennakoarvioinnit toteutetaan osana hankkeiden valmisteluprosessia joustavasti kunkin suunnitteluprosessin tarpeiden mukaisesti (esim. review tyyppinen kohdistettu arvio, workshop-arvio, kattava ex-ante evaluointi). Kumppaniin osallistuminen varmistetaan kaikissa tapauksissa. Ennakoarvioinnin ohjeistus on osa hankehallintomanuaalia ja hankehallinnon koulutusta, ml. tarkoituksenmukainen resurssointi (aika, budjetti) valitun lähestymistavan mukaisesti, kerätään hyviä esimerkkejä ennakoarviointiraporteista. Yllä kirjatun mukaiset muutokset tehdään osana käynnissä olevaa hankehallintomanuaalin päivitystä.	Ennakoarvio nteja teettävät yksiköt; KEO-10 (ohjeistus, eiskerkit)	2017
Ennakoarviointiraporttien laadun parantamiseksi hyödynnetään systemaattisesti arvioinnin aloitusvaihetta ja aloitusraporttia (Inception phase, Inception Report). Tässä yhteydessä käydään ennakoarvioinnin tekijän kanssa keskusteluja raportin sisällöstä ja laatuvaatimuksista sen varmistamiseksi, että raportin vaatimukset täyttävät odotukset. Käytetään tarvittaessa apuna kerättyjä esimerkkejä hyvistä raporteista laadun varmistamisessa.	Ennakoarvio nteja teettävät yksiköt; KEO-10 ohjeistus	2017
PORTFOLIOANALYYSI, LÄHESTYMISTAPA JA METODOLOGISET LÖYDÖKSET		
Viimeistellään metaevaluointityökalu, jota käytetään tulevissa metaevaluoinneissa.	EVA	2017
Kehitysyhteistyön tulosraportoinnin kehittämisessä hyödynnetään sekä aggregaatti-indikaattoreita että metatietoa.	KEO-10	2017
Osana toimintatapojen kehittämishanketta tehdään kehityspolitiikan ja yhteistyön käsitteiden määrittely. Varmistetaan, että käsitteiden käyttö	KEO	2017

on yhdenmukaista ohjeistoissa ja koulutuksessa.		
<p>Evaluoinnit tuottavat kattavan arvion hankkeista evaluointikäsitteiden ohjeiden mukaisesti. Toimeksiantoissa selkeytetään kuitenkin evaluoinnin painopistekysymyksiä hankkeiden johtamisen tiedontarpeiden pohjalta (ToR:n laadinnassa, aloitusvaiheessa ja Inception Report-sisällöissä).</p> <p>Kattavien evaluointien lisäksi hankehallinnossa voidaan tehdä kohdennettuja selvityksiä (review, appraisal).</p>	Hanke-evaluointeja teettävät yksiköt; EVA (ohjeistus, koulutus)	2017
Määräraha- ja portfolioseuranta kehitetään osana kehitysyhteistyön toimintatapojen uudistamista, jotta määrärahojen kohdentamista, ml. keskittämistä, voidaan entistä paremmin tehdä tiedon pohjalta.	KEO-80	2017-2018
EVALUOINNIN KATTAVUUS ULKOASIAINMINISTERIÖSSÄ		
Evaluointiraporttien systemaattista arkistointia AHA-järjestelmään edistetään AHA-, hankehallinto- ja evaluointiohjeistuksen ja koulutuksen sekä valvonnan avulla. Toimeenpano on osa kehitysyhteistyö toimintatapojen uudistamista.	Kehitysyhteistyövaroja hallinnoivat yksiköt; KEO ja EVA (ohjeistus, koulutus)	2017
SUOMEN KEHITYSYHTEISTYÖN LAATU		
Olemassa olevan ohjeistuksen mukaisesti tulosketjujen toimivuutta, riskien hallintaa, läpileikkaavien tavoitteiden saavuttamista ja ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan toimeenpanoa tulee suunnittelun lisäksi myös systemaattisesti seurata. Ohjeistuksen päivityksen yhteydessä korostetaan seurannan merkitystä.	Hankkeiden hallinnoinnista vastaavat yksiköt; KEO (ohjeistus)	2017-
Jotta kehitysyhteistyön tehokkuuden suunnittelulle, seurannalle ja arvioinnille saadaan tukeva pohja, selvitetään tehokkuus- ja tuloksellisuus- käsitteiden käyttöä, ja selkiytetään niiden käyttöä Suomen kehitysyhteistyössä osana tulosraportoinnin kehittämistä.	KEO-10, KEO-80, EVA	2018
Osana riskien hallintaa vahvistetaan myös kestävyysuhkien hallintaa. Varmistetaan, että riskien hallinnassa katetaan myös operatiiviset riskit (osana ohjelmariskejä), ei vain toimintaympäristöön liittyviä. Varmistetaan, että riskien hallintaa käsitellään systemaattisesti osana hankkeiden ohjausryhmien työskentelyä. Ohjeistojen päivitysten yhteydessä ja koulutuksessa korostetaan kattavan riskienhallinnan tärkeyttä.	Hankkeiden hallinnoinnista vastaavat yksiköt; KEO (ohjeistus, koulutus)	2017
Kehitetään sähköistä hankehallinto- ja julkaisujärjestelmää siten, että hankkeiden loppuraporttien tulostieto voidaan koota organisaatiotasolla yhteen.	KEO	2017
Vaikuttavuusevaluointikoulutukseen liitetään myös vaikuttavuuden määrittely ja mittaaminen käytännön esimerkkien kautta.	EVA	2017

Päivitetään Suomen linja kansainvälisten avun tuloksellisuussitoumusten toimeenpanosta Suomen kehitysyhteistyössä. Toimeenpanon tueksi järjestetään tiedotusta ja koulutusta. Evaluointiohjeisto päivitetään vastaamaan päivitettyä lähestymistapaa. Toimeenpano tapahtuu osana tulosraportoinnin kehittämistä ja kehitysyhteistyön toimintatapojen kehittämistä.	KEO; EVA	2017
Läpileikkaavia tavoitteita koskevassa ohjauksessa neuvotaan analysoimaan tavoitteiden tärkeys tapauskohtaisesti ja priorisoidaan tämän pohjalta suunnittelussa, toteutuksessa ja evaluoinnissa niitä läpileikkaavia tavoitteita, jotka ovat kussakin tapauksessa tarkoituksenmukaisia.	KEO	2017

Päätöksen toimeenpanon kokonaisraportointi tapahtuu osastoittain viimeistään 1-2 vuoden kuluessa AHA-järjestelmän kautta.

Päätöksentekijä

Elina Kalkku
alivaltiosihteeri

Esittelijä

Riikka Laatu
apulaisosastopäällikkö

LIITE: Evaluoinnin seurantaraportti, joka käsitelty KEPO:ssa 31.5.2017